

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 27 maj 2021
(OR. en)

9091/21

JAI 628
COPEN 244
FREMP 146

NOT

från:	Ordförandeskapet
till:	Rådet
Ärende:	Faktorer av central betydelse för åklagarmyndigheterna, bland annat när det gäller straffrättsligt samarbete

För delegationerna bifogas ett underlag från ordförandeskapet om ovannämnda fråga inför justitieministrarnas diskussion vid mötet i rådet (rättsliga och inrikes frågor) den 7–8 juni 2021.

**Faktorer av central betydelse för åklagarmyndigheterna, bland annat när det gäller
straffrättsligt samarbete**

Inledning

Åklagarmyndigheterna spelar en central roll när det gäller att upprätthålla rättsstatsprincipen, inte bara nationellt, utan i allt högre grad även på EU-nivå.

Betydelsen av åklagarmyndigheternas funktion har erkänts av det internationella samfundet, till exempel i FN:s riktlinjer från 1990 om åklagarnas roll och i Europarådets rekommendation från 2000 om åklagarväsendets roll i det straffrättsliga systemet.

Det kan därför vara lämpligt att ytterligare undersöka denna fråga inom rådets ram, som del av en dialog om juridiska frågor som särskilt rör rättsstatens principer.

Vikten av välfungerande åklagarmyndigheter för EU

Åklagarmyndigheterna är särskilt viktiga för att det straffrättsliga systemet ska fungera väl och för verkningsfulla åtal och ett effektivt straffrättsligt samarbete mellan medlemsstaterna.

Åklagarmyndigheterna är oumbärliga för ett effektivt genomförande av Europeiska unionens straffrättsliga lagstiftning. Kampen mot brottsligheten, inbegripet den gränsöverskridande och organiserade brottsligheten, och ekobrott såsom penningtvätt och korruption, är beroende av välfungerande nationella åklagarmyndigheter.

Europeiska unionens domstol håller på att utveckla viktig rättspraxis vad gäller åklagarmyndigheterna, särskilt inom ramen för det straffrättsliga samarbetet mellan medlemsstaterna på grundval av den europeiska arresteringsordern, som är det första rättsliga instrument som ger uttryck för principen om ömsesidigt erkännande av rättsliga avgöranden. För att betraktas som en rättslig myndighet som är behörig att utfärda och verkställa en europeisk arresteringsorder anser domstolen att allmänna åklagare måste vara oberoende av den verkställande makten. Åklagare måste dessutom utöva sitt ansvar inom ramen för ett förfarande som uppfyller de krav som följer av ett effektivt domstolsskydd.

Europarådets organ har vidare fastställt relevanta europeiska standarder för åklagarväsendets roll i det straffrättsliga systemet samt för dess oberoende och ansvarsskyldighet. Rättspraxis från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna är också tillämplig i detta hänseende.

Utmaningarna för välfungerande åklagarmyndigheter

Hur de nationella åklagarmyndigheterna är organiserade varierar inom EU. Även om det inte finns någon enhetlig modell i EU för åklagarmyndighetens institutionella struktur, eller för utnämning, avskedande eller disciplinära förfaranden för åklagare på olika nivåer, krävs institutionella skyddsåtgärder för att se till att åklagarna kan fullgöra sina yrkesmässiga uppgifter och skyldigheter under lämpliga rättsliga och organisatoriska förhållanden och utan inblandning.

I kommissionens rapport om rättsstatsprincipen 2020 konstateras att utvecklingen går mot mer oberoende åklagarmyndigheter. Europeiska kommissionen för demokrati genom lag (Venedigkommissionen) har också i sin checklista för rättsstatsprincipen betonat att ”åklagarmyndigheterna måste vara tillräckligt oberoende för att skyddas mot otillbörligt politiskt inflytande”.

Covid-19-pandemin har pekat på de utmaningar åklagarmyndigheterna möter och framhållit betydelsen av digitaliserad rättsskipning. Den helt nya situationen stärkte ytterligare behovet av att ha lämpliga verktyg och lämplig infrastruktur som möjliggör distanskommunikation och säker fjärråtkomst till arbetsplatsen för åklagarmyndigheterna. Lämplig infrastruktur och lämplig utrustning behövs också för säker elektronisk kommunikation mellan domstolar, åklagarmyndigheter och rättstillämpare och institutioner. Informations- och kommunikationsteknik spelar en viktig roll för att stödja de rättsliga myndigheternas arbete och kan i hög grad bidra till kvaliteten i rättsväsendet.

Avslutningsvis: effektiva rättsväsenden, inbegripet åklagarmyndigheter, är beroende av tillräckligt med personal och tillräckliga ekonomiska resurser. I ett antal medlemsstater måste rättsväsendet klara sig med begränsade resurser. De ekonomiska och sociala effekterna av covid-19-krisen har visat på behovet av att stärka resiliensen i rättsväsendet, i synnerhet som antalet ärenden kan förväntas öka.

Frågor till ministrarna

Det finns ett gemensamt intresse för justitieministrarna att engagera sig i denna fråga inom ramen för rådets arbete och att börja överväga möjliga sätt att möta nuvarande och framtida utmaningar. Diskussionen om åklagarmyndigheterna skulle kunna vara en inledning till ytterligare och mer riktade diskussioner. Den kommande resultattavlan för rättskipningen i EU för 2021 och rapporten om rättsstatsprincipen för 2021 skulle kunna ligga till grund för mer specifika diskussioner av detta slag.

I samband med en dialog om juridiska frågor som särskilt rör rättsstatens principer uppmanas justitieministrarna att diskutera följande frågor:

- *Vilka anser du är de största utmaningarna för en välfungerande åklagarmyndighet?*
 - *Hur skulle justitieministrarna i RIF-rådet kunna fortsätta att föra en mer specifik diskussion om denna fråga?*
-